Sanna-Mari Saukkonen

11.01.2023

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

Viite: Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuulemistilaisuus 12.1.2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 299/2022 vp)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta osallistua eduskuntakuulemiseen ja antaa lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta.

THL on antanut 23.3.2022 lausunnon (THL/891/4.00.00/2022) luonnoksesta hallituksen esitykseksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalaiksi ja siihen perustuen esittää nyt lausuntonaan seuraavaa:

THL pitää hallituksen esityksen mukaista uudistusta perusteltuna. THL pitää tärkeänä, että rekisteröintimenettely koskisi yhtäläisesti yksityisiä ja julkisia palveluntuottajia. Yhtenäiset kriteerit ja valtakunnalliset rekisteröintikäytännöt edistäisivät asiakasturvallisuutta ja palveluntuottajien yhdenvertaista kohtelua.

THL pitää nykytilaan nähden huomattavana parannuksena sitä, että uudistuksen yhteydessä perustettaisiin palveluntuottajien julkinen rekisteri, Soteri. Rekisteri palvelisi sekä eri viranomaisten että palvelujen käyttäjien tarpeita. Se myös edistäisi yhteiskunnallista ymmärrystä siitä, missä ja millaisia palveluja tuotetaan.

THL pitää tavoiteltavana, että esitys hyväksytään ja sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalainsäädännön uudistus etenee suunnitellussa aikataulussa. Esityksen viimeistelyssä tulisi huomioida lausunnossa esitetyt täsmennysehdotukset rekisterin ajantasaisuudesta sekä tietosisällön laajuudesta ja päivittämismahdollisuudesta.

THL ylläpitää tietotuotannossa ja Kanta-palveluissa tarvittavia organisaatiorekisterejä. Tähän kokemukseen pohjautuen yhtenäisen master-rekisterin hyödynnettävyyteen liittyy esityksessä kaksi erityistä haastetta: rekisterin tietojen ajantasaisuus sekä tietosisällön laajuus ja päivittämismahdollisuus.

Esityksen 17 §:ssä säädetään palveluntuottajan velvollisuudesta tarkistaa rekisterissä olevat tiedot vuosittain. THL tuottaa ajantasaista tietoa arvioinnin, seurannan, tilastoinnin ja valvonnan tarpeisiin. Jotta tätä toimintaa kuvaavaa tietoa voidaan hyödyntää, tulee myös palveluntuottajia kuvaavan tiedon olla ajantasaista. THL tarvitsee ajantasaista tietoa pystyäkseen hyödyntämään Soterin tietoja Kanta-palveluissa, rekistereissä ja tietotuotannossa. Tiedon ajantasaisuuden varmistamiseksi THL pitää tärkeänä, että toiminnan muutokset merkitään Soteriin välittömästi. Esityksen mukainen vuosittainen päivitysrytmi on riittämätön. Lisäksi esityksen 17 §:ssä olisi tärkeä huomioida tarve ilmoittaa tiedot kaikista palveluyksiköistä kattavasti. Palveluntuottajien keskinäiset sekä palveluntuottajien ja palvelunjärjestäjien väliset suhteet tulee olla tunnistettavissa rekisteristä. Tämä on tärkeää sekä järjestäjän valvontavastuun että THL:n tehtävien näkökulmasta.

Esityksen 16 § sisältää säännökset rekisteröintiä varten annettavista tiedoista. THL huomauttaa, että Soterissa käytettävän palveluluokituksen tulee soveltua moninaisiin käyttötarpeisiin myös

tiedon käytön ja jatkojalostuksen näkökulmasta (esim. kuntien ja hyvinvointialueiden taloustiedot ja yhteensopivuus seuranta- ja arviointitietoihin). THL pitää tärkeänä, että rekisterin tietosisältöä ei rajata liian kapeaksi ja että lakisääteisiin tehtäviin (ml. tilastointi, seuranta, valvonta) tarvittavia tietoja voidaan lisätä joustavasti.

Mikäli Soterin tietojen ajantasaisuus sekä tietosisällön laajuuden ja päivittämismahdollisuuden tavoitteet eivät toteudu, on THL:n luotava ja ylläpidettävä rinnakkaista järjestelmää prosesseineen. THL:n näkemyksen mukaan Soterin käyttöarvo yhteisenä master-rekisterinä tulisi kärsimään ja siitä aiheutuisi lisäkustannuksia palveluntuottajille sekä THL:lle.

Pääjohtaja Markku Tervahauta

Johtaja Sirpa Soini